

Nota Sport en bewegen Oost-Watergraafsmeer

2009-2012

Concept

DSP - groep
Stadsdeel Oost - Watergraafsmeer

Nota Sport en bewegen Oost-Watergraafsmeer 2009-2012

Amsterdam, 22 juli 2008

DSP - groep
Stadsdeel Oost - Watergraafsmeer

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

	Voorwoord	3
1	Inleiding	4
1.1	Vooraf	4
1.2	Aanleiding	4
1.3	Kaders	5
1.4	Werkwijze	6
1.5	Leeswijzer	6
2	Sport in stadsdeel Oost - Watergraafsmeer	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen	8
2.3	Volwassenen: iedereen actief	10
2.4	Sportverenigingen: maatschappelijk actief	11
2.5	Sportinfrastructuur: ruimte voor sport	11
2.6	Onze organisatie: Bestuurlijk ondernemerschap	14
3	Participatietraject	16
3.1	Inleiding	16
3.2	Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen	16
3.3	Volwassenen: iedereen actief	17
3.4	Sportverenigingen: maatschappelijk actief	17
3.5	Sportinfrastructuur: ruimte voor sport	18
3.6	Organisatie: bestuurlijk ondernemerschap	19
4	Missie, visie en speerpunten	21
4.1	Centrale missie	21
4.2	Visie en speerpunten	21
5	Actieplan 2009 – 2012	30
	30	
	Bijlagen	
Bijlage 2	Communicatieparagraaf	32
Bijlage 3	Demografische gegevens	33
Bijlage 4	Respondenten	34
Bijlage 5	Documenten	35

Voorwoord

//door portefeuillehouder>volgt nog, actie stadsdeel OWGM//

1 Inleiding

1.1 Vooraf

Voor u ligt de nieuwe integrale sport- en beweegnota van stadsdeel Oost - Watergraafsmeer. Het stadsdeel stelt zich ten doel zoveel mogelijk bewoners te laten sporten en bewegen. Het beoogde maatschappelijk effect is het vergroten van de gezondheid en het prettig samenleven. Om meer bewoners te laten sporten en bewegen biedt het stadsdeel haar bewoners een breed scala aan sport- en recreatie activiteiten en kwalitatief goede sport-, speel- en recreatievoorzieningen.

Met maar liefst 90 sportverenigingen en twee grootschalige sportparken (Drieburg en Middenmeer - Voorland) vervult het stadsdeel een belangrijke rol in de Amsterdamse sport. Oost – Watergraafsmeer is één van de stadsdelen waar Amsterdammers uit de hele stad naar toe trekken om te sporten¹. Het stadsdeel loopt voorop in de ontwikkeling van openbare, multifunctionele sportparken. Sportpark Middenmeer - Voorland is in de afgelopen jaren opnieuw ingericht. Het is een openbaar toegankelijk sportpark geworden met ruimte voor sportieve recreatie door de aanleg van onder andere wandel- en skeeleroutes. Verder herbergt het stadsdeel onder meer twee moderne sporthallen, een zwembad en een eigen roeicentrum.

Bewoners uit stadsdeel Oost - Watergraafsmeer zijn heel tevreden over de sportvoorzieningen in hun eigen buurt. Maar het stadsdeel doet meer dan het bouwen, beheren en exploiteren van sportaccommodaties. Zo organiseert zij een ruim aanbod aan laagdrempelige sport- en bewegingactiviteiten voor buurtbewoners van alle leeftijden, maar ook voor bijzondere doelgroepen zoals mensen met een motorische achterstand, ex-psychiatrische patiënten en migranten.

Deze nota bestrijkt een periode van vier jaar (2009-2012). Een duidelijke visie op sport en bewegen is de basis voor een goede organisatie, en is noodzakelijk om samenwerking met andere programma's binnen het stadsdeel (zoals zorg, onderwijs, welzijn en ruimtelijke ordening) en organisaties aan te gaan. We moeten nu investeren voor een sterke basis voor sport later. De nota zal duidelijk maken welke rol het stadsdeel moet vervullen ten aanzien van sturing, organisatie, financiering en stimulering van sport en bewegen in stadsdeel Oost - Watergraafsmeer. Het is belangrijk het beleid te blijven monitoren en zo nodig tussentijds bij te stellen.

1.2 Aanleiding

De aanleiding tot het opstellen van deze nota is tweeledig. Ten eerste heeft de stadsdeelraad de wens geuit om over een integrale sportnota te beschikken die meerdere beleidsvelden omvat. Daarbij stelde zij als voorwaarde dat de nota gebaseerd dient te zijn op participatie en inspraak van betrokken organisaties en bewoners.

Noot 1 Sportmonitor 2006 + 2007 O+S, gemeente Amsterdam

Ten tweede heeft de centrale stad van de gemeente Amsterdam onlangs het Amsterdamse Sportplan 2009-2012 vastgesteld waaraan ook de stadsdelen een bijdrage hebben geleverd. Het plan is een integraal plan, gericht op uitvoering door centrale stad én stadsdelen. Ook Oost – Watergraafsmeer heeft dit sportplan ondertekend. Dit sportplan is voor ons stadsdeel richtinggevend en laat ons ruimte om binnen de kaders van het Amsterdamse sportplan eigen accenten te leggen in onze eigen sport- en beweegnota.

1.3 Kaders

Kern van het Amsterdamse sportplan is dat sport een onschatbare maatschappelijke waarde heeft omdat het bijdraagt aan sociale cohesie, een goede gezondheid van kinderen, jongeren en volwassenen, opvoeding, ontwikkeling en citymarketing. In navolging van het Sportplan heeft het stadsdeel samen met DMO een Sport- en beweegplan opgesteld waarin uitvoering wordt gegeven aan de doelstellingen van het Sportplan.

Het Sport- en beweegplan Oost - Watergraafsmeer vormt dan ook de rode draad van deze sport- en beweegnota. Ook zijn de doelstellingen ten aanzien van het stimuleren van jeugdsport uit het programma Jong Oost - Watergraafsmeer 2007-2010 in deze nota verwerkt.

Tot slot hebben we ook aansluiting gezocht bij landelijke nota's zoals Tijd voor Sport van het ministerie van VWS en bij de doelstellingen van aangrenzende beleidsterreinen. Het sportbeleid van stadsdeel Oost-Watergraafsmeer valt dan ook binnen de volgende brede vastgestelde kaders:

- Sportplan 2009-2012 (DMO Amsterdam). De 'sterpunten' van deze nota hebben wij goeddeels gebruikt als indeling voor onze sport- en beweegnota. Dit betreft 1) Jonge Amsterdammers 2) Volwassenen 3) Sportverenigingen 4) Sportinfrastructuur 5) Organisatie. Uitzondering hierbij is het onderdeel topsport. Het stadsdeel laat topsportbeleid over aan de centrale stad. In plaats daarvan hebben wij een eigen sterpunt toegevoegd: organisatie. Onder 'organisatie' geven wij aan hoe de sport in het stadsdeel is georganiseerd.
- Sport- en beweegplan Oost - Watergraafsmeer 2009-2012. Zoals gezegd is dit een stedelijke uitwerking van het Amsterdamse sportplan op stadsdeelniveau. Dit uitvoeringsplan hebben wij verwerkt in deze sportnota.
- Jong Oost - Watergraafsmeer 2007-2010 en het Kader Brede Talentontwikkeling. Dit is een nota van het stadsdeel waarvan wij voor sport en bewegen relevante onderdelen hebben opgenomen in de sterpunt Jonge Amsterdammers.
- Tijd voor Sport (VWS). Dit is de sportnota van het kabinet, waarin meedoen, presteren, organiseren en gezondheid centraal staan. Precies de thema's die wij ook belichten.
- Programma Wmo Oost – Watergraafsmeer. In deze stadsdeelnota staat de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning weergegeven. Ook in de Wmo gaat het om meedoen en betrokkenheid, het voorkomen van uitsluiting en isolement, het verbeteren van de zorg voor hen die dat nodig hebben. Sport is een belangrijk terrein om integratie en cohesie te bevorderen en ziekte te voorkomen. Dit is uitgewerkt in de sterpunten Jonge Amsterdammers, Volwassenen en Sportverenigingen.

1.4 Werkwijze

Ter voorbereiding op deze nota hebben wij gesprekken gevoerd met sleutelpersonen in het stadsdeel op het gebied van sport, bewegen, welzijn, gezondheid, accommodatie en beleid. Daarnaast hebben wij tijdens een drukbezochte verenigingsavond ook om de mening van verenigingsbestuurders gevraagd. Ook is een werkconferentie georganiseerd voor vakleerkrachten, directies en vertegenwoordigers van de stichting, waaruit input van deze partijen is gekomen.

De informatie uit dit participatietraject is nader uitgewerkt in de sterpunten van ons sportbeleid.

1.5 Leeswijzer

Na deze inleiding volgt in 2 een beschrijving van de stand van zaken rond sport en bewegen in het stadsdeel. We besteden daarbij aandacht aan jeugdsport, volwassenen, sportverenigingen, sportinfrastructuur en sportorganisatie.

In 3 presenteert het stadsdeel de uitkomsten van het participatietraject. Hierin leest u wat onze gesprekspartners binnen en buiten de stadsdeelorganisatie, zoals clubbestuurders of welzijnswerkers belangrijk vinden voor het sport- en beweegbeleid. In bijlage 4 is een overzicht van de gesprekspartners opgenomen.

Daarna gaat het stadsdeel in 4 in op de missie en speerpunten van het sport- en beweegbeleid. Alle hoofdstukken zijn onderverdeeld volgens de sterpunten van de sportster uit het sportplan Amsterdam, met uitzondering van de sterpunt Topsport. Een overzicht van alle acties die wij in de periode 2009 – 2012 gaan nemen is opgenomen als uitklapvel in 5.

2 Sport in stadsdeel Oost - Watergraafsmeer

2.1 Inleiding

Sport wordt door het stadsdeel ingezet als middel om de participatie te verhogen, de gezondheid te bevorderen en de veiligheid te verbeteren. Naast de afdeling Sport en Recreatie spelen hierin ook de afdelingen Welzijn en Zorg, en Jeugd en Onderwijs een rol. In deze paragraaf beschrijven wij de huidige situatie van sport en bewegen aan de hand van de vijf beleidspijlers: jonge Amsterdammers, volwassenen, sportverenigingen, sportinfrastructuur en organisatie. Hoe staat het met de jeugdsport? Bieden wij volwassenen een beweegaanbod aan op maat? Welke sportvoorzieningen biedt Oost – Watergraafsmeer? Welke positie nemen sportverenigingen in binnen het stadsdeel? Hoe is de sport in ons stadsdeel georganiseerd?

Sport in Amsterdam

Het gaat over het algemeen de goede kant op met de sportbeoefening in Amsterdam. Het aandeel sportende Amsterdammers is de afgelopen jaren gestegen en recent nagenoeg op het niveau gekomen van het gemiddelde in Nederland (65% in 2006). Wel hebben individualisering en commercialisering geleid tot gewijzigd sportgedrag: steeds meer volwassenen sporten buiten verenigingsverband, zoals in fitnesscentra. Ook de populariteit van infomeel sporten, zoals voetballen met vrienden of hardlopen in het park is de afgelopen jaren toegenomen. In algemene zin is een verschuiving zichtbaar in sportbeoefening van competitief (oriëntatie op training en wedstrijd) naar recreatief (oriëntatie op plezier, ontspanning en gezondheid). De vier meest beoefende sporten in Amsterdam zijn momenteel fitness, voetbal, zwemmen en hardlopen/joggen. 55-plussers beoefenen vooral fitness, wandelsport, toerfietsen en zwemmen².

Sportdeelname

Amsterdam kent nog steeds kinderen en jongeren die achterblijven in sportparticipatie. Dat zijn kinderen en jongeren die om financiële redenen niet kunnen sporten, Turkse, Marokkaanse en hindoestaanse meisjes, en kinderen en jongeren in het VMBO. Daarnaast doet zich het snel groeiende probleem voor van overgewicht. Maar liefst één op de vier Amsterdamse kinderen is te zwaar, met name in de krachtwijken. De Transvaalbuurt is één van die wijken die extra aandacht behoeft.

Onder volwassenen zijn het de vaak de kwetsbare groepen zoals ouderen, bewoners met psychosociale problemen, de eerste generatie migranten, mensen met een beperking of chronische aandoening, die inactief zijn en hierdoor een verhoogd gezondheidsrisico lopen. Voor de inactieve doelgroep is de stap naar sportverenigingen vaak te groot. Van alle Amsterdammers sporten Turkse en Marokkaanse vrouwen het minste.

Sportclubs

De sportverenigingen zijn nog steeds van onschatbare waarde voor de Am-

Noot 2 Gemeente Amsterdam, Dienst Onderzoek en Statistiek, Sportmonitor 2006.

sterdamse sport. Zij vertegenwoordigen samen een enorm 'sociaal kapitaal'. Dat wil zeggen dat sportverenigingen dé plekken zijn waar mensen elkaar ontmoeten, samen activiteiten organiseren, samen besturen en begeleiden. Plekken waar kinderen en jongeren opgroeien, sociale en sportieve vaardigheden ontwikkelen en vrienden en vriendinnen maken. Het stadsdeel draagt de sportverenigingen een warm hart toe.

Anno 2008 zijn er ruim 150.000 Amsterdammers die er voor kiezen om bij sportverenigingen te sporten. Daarmee zijn de Amsterdamse sportverenigingen de grootste sportaanbieder van Amsterdam. Het gaat dan ook goed met de jeugdafdelingen: nog nooit was het aantal pupillenvoetbalteams zo hoog als nu. Dat beeld zien wij terug op onze sportparken in Oost - Watergraafsmeer. Sommige verenigingen werken inmiddels met ledenstops en wachtlijsten.

Toch zijn er ook zorgen om de positie van de georganiseerde sport in de stad en in ons stadsdeel. Volwassenen kiezen minder vaak voor sporten in verenigingsverband. Nog maar 20% van de volwassen sporters beoefent zijn sport bij een sportvereniging. Dat is ruim 30% minder dan voorheen. Het vrijwillig kader van sportverenigingen komt daarmee steeds meer onder druk te staan. Tegelijkertijd wordt er van meer sportverenigingen maatschappelijke inzet verlangd, bijvoorbeeld op het terrein van integratie, naschoolse opvang en sportstimulering. Wij beseffen dat dit veel gevraagd is van clubs die goeddeels draaien op de inzet van vrijwilligers. Sportverenigingen zijn en blijven particulier initiatief, maar het stadsdeel realiseert zich dat de sportclubs een steun in de rug kunnen gebruiken om hun maatschappelijke waarde zo goed mogelijk tot zijn recht te laten komen.

2.2 Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen

School, bewegingsonderwijs en sport

Scholen spelen een belangrijke rol in de sportstimulering van de jeugd. Kwalitatief goed bewegingsonderwijs legt een basis voor deelname aan jeugdsport, het bevorderen van een gezonde levenswijze en besef van respectvolle omgangsvormen. In het primair onderwijs is in het bewegingsonderwijs de motorische ontwikkeling van kinderen verweven met de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling. Het is daarom belangrijk dat voor bewegingsonderwijs voldoende en goed gekwalificeerde vakleerkrachten op de scholen beschikbaar zijn.

Vanuit het programma jeugd & onderwijs stelt het stadsdeel jaarlijks een budget aan de basisscholen ter beschikking. Dat kunnen basisscholen onder meer inzetten voor sport- en bewegingsonderwijs. Ook bekostigen scholen en stadsdeel gezamenlijk een programma Motorische Remedial Teaching voor kinderen met bewegingsachterstanden, en het flankerend beleid wat betreft zwemmen. Daarnaast wordt vanuit het programma Vrije Tijd extra ingezet op schoolsporten: sporten onder schooltijd.

Op alle scholen met een Verlengde Schooldag zijn vormen van bewegen en sport opgenomen. Dit wordt in het kader van de wijkgerichte dagarrangementen verder ontwikkeld.

Scholen kunnen zich profileren als 'sportactieve school' en hiervoor een certificaat krijgen, waarmee duidelijk is dat men actief aandacht geeft aan bewegen en bevorderen van een gezond gedrag.

Een greep uit het aanbod op het gebied van sport en onderwijs:

- Stedelijk en in samenwerking met de afdeling Sport & Recreatie van het stadsdeel wordt Jeugdsport In Beweging (JIB) aangeboden aan basisscholen. Dit is een sportkennismakingsprogramma met verschillende sportmodules.
- Het stadsdeel neemt momenteel met drie scholen deel aan het project JUMP-in van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling. JUMP-in wordt beschouwd als het antwoord op overgewicht en passiviteit bij kinderen. Door de slimme inzet van een zestal instrumenten leidt het project tot een aantal fraaie resultaten. Deze zes instrumenten zijn: Het Leerlingvolgsysteem, Oudervoorlichting, De klas Beweegt, Bewegen doe je ZO!, Sport op school, Club Extra/MRT.
- Het stadsdeel organiseert jaarlijks een collegiaal overleg voor vakleerkrachten bewegingsonderwijs PO, waarin inhoudelijke thema's en het aanbod sportstimulering van Sport & Recreatie (S&R) en DMO aan de orde komen.
- De afdeling Sport en Recreatie stelt jaarlijks een buurtgericht aantrekkelijk activiteiten aanbod samen, inclusief vakantieactiviteiten. Hierbij is sport zowel doel (participatie) als middel (gezondheid en prettig samenleven en veiligheid).
- Door middel van (kennismakings)activiteiten en toernooien wordt doorstroming naar sportverenigingen bevorderd. Ook dragen de activiteiten in de buurten bij aan sociaal gedrag en prettig samenleven. De afdeling sport en recreatie voert schoolsportactiviteiten binnen en na schooltijd uit en werkt samen met binnen- en buitensportverenigingen. Sporttechnisch kader voor overdag blijft een knelpunt voor de verenigingen.
- Bij alle projecten moet men zich bewust zijn welke positie ouders hierbij hebben. Soms moeten ouders op weg geholpen worden om hun ondersteunende rol te nemen. Dit gebeurt bijvoorbeeld in *Give&Gain* en sportbuurt- of schoolsportclubs. *Give&Gain* heeft twee doelen: doorstromen van jongeren naar de vereniging en het opleiden van meer gekwalificeerd kader.
- Het stadsdeel voert in samenwerking met Topscore (DMO) op zeven VO scholen het Topscoreprogramma als naschoolse sport uit. De jeugd kan ook participeren door Topscore-assistent te worden.
- Schoolzwemmen wordt in opdracht van de gezamenlijke stadsdelen door DMO georganiseerd en door de afdeling Sport en Recreatie uitgevoerd. Naast het reguliere schoolzwemmen verzorgt de afdeling Sport en Recreatie in opdracht van de afdeling onderwijs zwemactiviteiten in het kader van flankerend beleid. Activiteiten zoals vakantiezwemmen geven de kinderen extra mogelijkheden om hun zwemdiploma A te kunnen halen.
- Een bijzondere rol is weggelegd voor het Roeicentrum Berlagebrug, dat onder het stadsdeel valt. Het roeicentrum verzorgt een laagdrempelig aanbod roeien voor alle doelgroepen.

Jeugdparticipatie

Waar we de 12- doelgroep via de lagere scholen goed kunnen bereiken, zetten we de 12+ doelgroep meer in om sportactiviteiten te begeleiden. Het mes snijdt daardoor aan twee kanten: het stadsdeel biedt jongeren een zinvolle, gezonde vrijetijdsbesteding, en bereikt meer jeugd door een groter sport- en spelaanbod in de buurten. De jongeren gaan aan de slag als begeleider / assistent-trainer voor naschoolse sport.

Veiligheid

Sport wordt ook als middel ingezet om de veiligheid in buurten te verhogen en overlast tegen te gaan. De afdeling sportactiviteiten is al jaren betrokken bij het verbeteren van de sfeer en het verminderen van overlast in de ver-

schillende buurten. In samenwerking met buurtbeheergroepen, woningcorporaties, politie en justitie maakt het stadsdeel afspraken om activiteiten te ontplooiën en het gevoel van onveiligheid bij buurtbewoners te verminderen. In de verschillende wijken heeft de politie de jongeren in kaart gebracht. Het stadsdeel heeft buurtjongeren opgeleid tot recreatiesportleider (RSLA). Waar nodig is organiseert het stadsdeel sportieve activiteiten voor de jongeren. De afdelingen voor sportstimulering en veiligheid werken daarin samen.

2.3 Volwassen: iedereen actief

Waar actieve 55 plussers de weg naar sport goed zelf kunnen vinden, blijven sommige groepen achter. Deze inactieve volwassenen hebben ofwel extra stimulans, ofwel aangepast aanbod en specifieke faciliteiten nodig. We willen de groep die een extra zetje nodig heeft laagdrempelige beweegactiviteiten bieden, die gericht zijn op een gedragsverandering. Het gaat om bewegen, maar ook de gezondheid (leefstijl). De sociale aspecten spelen voor deze groep een belangrijke rol. Het stadsdeel faciliteert daarnaast de sportbeoefening voor de groep volwassenen die specifieke eisen stelt en ondersteuning nodig heeft, bijvoorbeeld mensen met een beperking of met een chronische aandoening.

Er zijn ook bewoners met beperkingen die momenteel bij fysiotherapeuten oefenen. Zij moeten zoveel mogelijk doorstromen naar reguliere sport- en bewegingsactiviteiten. De drempel van de reguliere activiteiten is vaak te hoog zodat er extra drempelverlagende sport- en bewegingsactiviteiten moeten plaatsvinden. Dit kan betekenen dat het stadsdeel tijdelijk aparte activiteiten organiseert voor een bepaalde doelgroep waarvan de deelnemers graag bij elkaar willen blijven. Deze groepjes worden echter wel voorbereid op toeleiding naar de reguliere activiteiten.

De speciale doelgroepen die wij onderscheiden zijn ouderen, migrantenbewoners en bewoners met fysieke en psychische beperkingen. Deze hebben vaak lage inkomens. Veel bewoners geven aan dat zij wel graag zouden willen fitnessen maar dat de sportcentra te duur zijn.

Voor deze groepen is het volgende aanbod aanwezig in het stadsdeel:

- De eerstelijnszorg organiseert samen met ons stadsdeel (sector Publiek en Samenleving), het OLVG, Dynamo en de thuiszorg verschillende gezondheidsprojecten voor specifieke groepen, zoals "Oost beweegt" voor diabetes patiënten met overgewicht en "Beweeg je beter". Het project "Beweeg je beter" is in 2007 gestart in Oost-Watergraafsmeer. Dit is een samenwerkingsproject tussen de huisartsen, fysiotherapie, stadsdeel (welzijn en sport) en de stichting Dynamo. Huisartsen verwijzen patiënten met psychosociale klachten door naar speciaal getrainde fysiotherapeuten. In deze eerste fase maken de patiënten kennis met hun mogelijkheden op het gebied van sport en bewegen. In de tweede fase maken ze onder begeleiding kennis met verschillende sport- en bewegingsactiviteiten in het stadsdeel. Het is de bedoeling dat deze bewoners in de derde fase zelfstandig of in groepjes blijven sporten. De eerste fase wordt gefinancierd door de AGIS.
- Het stadsdeel is verder in samenwerking met verschillende instellingen een speciaal programma gestart voor ex-psychiatrische cliënten. Het is gebleken dat sportbeoefening een gezonde uitwerking heeft op bepaalde groepen bewoners met psychiatrische beperkingen. De deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten bevordert de participatie van deze men-

- sen aan de maatschappij.
- Het aanbod van sport- en bewegingsactiviteiten voor migrantenvrouwen bestaat onder meer uit fietslessen. Uit de deelnemende vrouwen zijn inmiddels de eerste kaderleden opgeleid tot assistent fietstrainer.
- Het stadsdeel is eigenaar van roeicentrum Berlagebrug, waar zij kennis-makingscursussen geeft als opstap naar mogelijk lidmaatschap van een roeivereniging. Hier komen vooral veel volwassenen op af.

2.4 Sportverenigingen: maatschappelijk actief

Met circa 90 sportverenigingen heeft het stadsdeel "goud in handen". De sportverenigingen bieden een groot aantal verschillende takken van sport aan op de velden en in de overdekte accommodaties. Atletiek, korfbal, tennis, handbal, cricket, maar ook frisbee, tafeltennis, badminton en tal van vechtsporten kan men beoefenen in het stadsdeel door de inzet en zelfwerkzaamheid van de vele vrijwilligers die de sportclubs tellen. Voetbal is sterk vertegenwoordigd in Oost – Watergraafsmeer met ongeveer 20 verenigingen. Hockeyclub AthenA heeft nog maar een heel korte bestaansgeschiedenis, maar telt al rond de 1000 leden. Een teken dat de georganiseerde sport in het stadsdeel een heel eigen dynamiek kent.

De aanwas bij de jeugd is de afgelopen jaren enorm geweest waardoor een aantal verenigingen wachtlijsten hanteert.

Veel verenigingen staan positief ten opzichte van plannen als multifunctioneel gebruik en dubbelgebruik van accommodaties, naschoolse opvang, kinderopvang en sportstimulering. Een groot aantal verenigingen is al maatschappelijk actief. Zo doen negen verenigingen in het stadsdeel mee aan het landelijke programma "Meedoen allochtone jeugd door sport" dat loopt van 2006 tot 2010. Het doel van het programma is het inlopen van de achterstand in sportdeelname van allochtone jongeren.

2.5 Sportinfrastructuur: ruimte voor sport

In het stadsdeel zijn diverse sporthallen, sportvelden en gymlokalen waar bewoners van Oost - Watergraafsmeer en van andere stadsdelen volop kunnen sporten.

Buitensportaccommodaties

Oost - Watergraafsmeer beschikt over twee grote buitensportparken: Sportpark Drieburg en Sportpark Middenmeer - Voorland. Beide parken samen hebben er sinds 2001 14 kunstgrasvelden bij gekregen. De bespelingspercentages van de velden verschillen per sport en per vereniging.

Naast de soms hoge bespelingsgraad op doordeweekse avonden en op zaterdag is er op doordeweekse dagen overdag, en op zondagen nog voldoende ruimte op de sportvelden voor nieuwe activiteiten. Sinds de start van de aanleg van de kunstgrasvelden is de bespelingsgraad fors toegenomen. De bespelingsgraad ligt voor Amsterdamse begrippen hoog en zit voor de verenigingssport tegen zijn grens aan. Winst valt te behalen met het bevorderen van het gebruik overdag.

In tabel 1 staat een overzicht van de sportvelden.

Tabel 1 Overzicht sportvelden stadsdeel Oost-Watergraafsmeer³

	Voetbal	Hockey	Hand- bal	Cricket	Korfbal	Honk/ softbal	Atletiek	Tennis
Drieburg	13(5*)		1	2	1			7
Middenmeer	19(5)					2		12
Voorland	5(3)	3					1	6
Linnaeushof								3
Overamstel								6

*) tussen haakjes staat het aantal kunstgrasvelden

Sportpark Middenmeer - Voorland

Op sportpark Middenmeer - Voorland bevinden zich 14 voetbalverenigingen, 1 honk- en softbalvereniging, 1 hockeyvereniging, 2 tennisverenigingen en 1 atletiekvereniging. In de stichting Watergraafsmeer (sportpark Middenmeer) en stichting Voorland zijn al deze verenigingen vertegenwoordigd. De bespelingsgraad van de velden op het park loopt uiteen van 111% tot 47%.

De meeste jeugdafdelingen van verenigingen zitten overvol. Om de overbezetting van voetbalwedstrijden op zaterdag terug te dringen is het stadsdeel samen met de stichtingen en de KNVB in overleg om ook op vrijdagavond competitiewedstrijden te organiseren.

De sportvelden worden op de zaterdagen en woensdagmiddagen intensief gespeeld. Op de zondagen en overige doordeweekse dagen is nog voldoende ruimte op de sportvelden. In de maanden mei en juni worden veel schoolspordagen georganiseerd waardoor het op de doordeweekse dagen drukker is dan normaal.

Sportpark Middenmeer - Voorland is recent opnieuw ingericht volgens de principes van het leisurepark. Uitgangspunt daarvan is het intensiveren van het gebruik van het park door de toegankelijkheid en bruikbaarheid laagdrempelig te maken.

Zo zijn de hekken zijn weggehaald waardoor het hele park openbaar toegankelijk is gemaakt. Bermen en sloten worden ecologisch beheerd. Er zijn kunstgrasvelden aangelegd, achterstalling onderhoud is weggewerkt, en er zijn wandelroutes en een skeelerroute gerealiseerd. De fase van de herinrichting is volgens planning verlopen en eind 2008 afgerond.

Sportpark Drieburg

Op Sportpark Drieburg zijn 6 voetbalverenigingen, 1 korfbalvereniging, 1 handbalvereniging, 1 cricketvereniging, 1 tennisvereniging en 1 frisbeevereniging. De verenigingen op sportpark Drieburg hebben zich verenigd in Stichting Drieburg. Deze stichting is vooral verantwoordelijk voor de verhuur van kunstgrasvelden en allerlei vormen van samenwerking tussen de verenigingen, zoals bijvoorbeeld de gezamenlijke inkoop voor kantine en de aanschaf van sport- en spelmateriaal.

De bespelingspercentages op sportpark Drieburg variëren van 49% tot 100%. De voetbalverenigingen op sportpark Drieburg hanteren een ledenstop, hoofdzakelijk vanwege het gebrek aan veldcapaciteit op wedstrijddagen (zaterdag) en een gebrek aan kleedruimte. Ook voor sportpark Drieburg is overleg gaande tussen het stadsdeel, de stichting en de KNBV om

Noot 3 Bron: Overzicht bespelings sportparken seizoen 2007-2008 van DMO.

competitiewedstrijden op vrijdagavond mogelijk te maken en daarmee de krapte aan veldcapaciteit en kleedkamers op zaterdag te verminderen. Op doordeweekse dagen is er nog voldoende veldruimte op Drieburg. Een uitzondering hierop zijn de maanden mei en juni waarin er veel schoolspordagen worden georganiseerd.

De stichting Drieburg wil de variëteit van de sporten op het park verder vergroten. Door een binnenhal te realiseren zouden sporten als gymnastiek en volleybal toegevoegd kunnen worden aan het arsenaal. Een aantal maatschappelijke organisaties heeft inmiddels een projectgroep opgericht. Deze projectgroep heeft plannen voorbereid voor de bouw van een multifunctioneel sportcentrum.

Binnensportaccommodaties

Het stadsdeel beheert en onderhoudt drie binnensportaccommodaties; sporthal wethouder Verheij, de Wibauthal, het sportfondsenbad Oost en het roeicentrum Berlagebrug. Daarnaast bezit het stadsdeel nog 12 gymzalen.

De binnensportaccommodaties worden volop gebruikt. Op piekmomenten is de bezetting vaak maximaal. Gebruikers zijn buurt- en welzijnsorganisaties, sportverenigingen en scholen. Er zijn 12 gymzalen bij scholen waarvan het beheer, het onderhoud en de exploitatie (verhuur) door het stadsdeel worden verzorgd. De avondverhuur en de inroostering van de competitiewedstrijden van de twee grote sporthallen in het stadsdeel is bij DMO ondergebracht. Dit zal in de toekomst ook voor de gymnastiekzalen gaan gelden. Het beheer van de sporthallen is bij het stadsdeel ondergebracht.

Onlangs zijn de deuren van een nieuwe multifunctionele sporthal in het Polderweggebied geopend. Dit fraaie complex met grote sporthal, sportzaal, dojoruimte en horecavoorziening is in plaats gekomen van de vroegere Wethouder Verheijhal. De nieuwe sporthal in het Polderweggebied is net als het roeicentrum Berlagebrug multifunctioneel gemaakt. De accommodaties kunnen daarmee beter inspelen op en een breder aanbod doen aan de diverse doelgroepen. Door cameratoezicht en pasjessystemen zijn de accommodaties veiliger gemaakt. Het complex aan de Polderweg is een schoolvoorbeeld voor gedeeld gebruik door sport, onderwijs (PO en VO) en buurt.

Particuliere en commerciële accommodaties

In het stadsdeel bevindt zich ook een aantal commerciële sportaccommodaties. Het gaat om fitnesscentra en sportscholen, maar ook om een indoor ski/squash voorziening.

Verder zijn het sportfondsenbad en stichting Jaap Edenbaan in ons stadsdeel gevestigd. Het stadsdeel subsidieert het Sportfondsenbad in de vorm van een exploitatiesubsidie. De Jaap Edenbaan is een regionale sportvoorziening. De stichting die deze ijsbaan exploiteert ontvangt hiervoor een subsidie van de centrale stad. Hoewel de Jaap Edenbaan kampt met capaciteitsproblemen, is het door de aanleg van nieuwe banen in de regio niet het goede moment om tot planvorming voor een tweede Amsterdamse 400-meter kunstijsbaan over te gaan. Initiatieven tot uitbreiding van capaciteit op de Jaap Edenbaan zelf of realisering van een overdekte ijsvloer van 30 bij 60 meter elders in de stad, verdienen volgens het sportaccommodatieplan Amsterdam wel ondersteuning.

2.6 Onze organisatie: Bestuurlijk ondernemerschap

De afdeling Sport & Recreatie bestaat uit drie onderafdelingen een ondersteunende staf en een afdelingshoofd. De onderafdelingen zijn Activiteiten, Buitenaccommodaties en Binnenaccommodaties. Hieronder staat de organisatie van de onderafdelingen in relatie tot maatschappelijke partijen in het werkveld uitgewerkt.

Onderafdeling Activiteiten

De afdeling Sport & Recreatie heeft een onderafdeling sportstimulering (11,6 fte). Deze afdeling heeft als doel zoveel mogelijk inwoners tot een actieve levensstijl te bewegen door de sportparticipatie te verhogen en sport in te zetten als middel voor gezondheid, prettig samenleven en veiligheid. Daarom ontwikkelt, coördineert, en voert zij sport, spel- en beweegactiviteiten uit. Zij richt zich op bewoners van alle leeftijden. Daarnaast is er een aanbod voor verschillende doelgroepen zoals migranten vrouwen, senioren, maar ook ex-psychiatrische patiënten en inwoners met een motorische achterstand. De programma's worden integraal afgestemd met de andere beleidsvelden. Ook zijn er samenwerkings- en cofinancieringsprojecten met DMO, Stadsdeel Zeeburg en sportbonden.

De medewerkers hebben allen een beroepsopleiding in de sport.

Voor de sport en beweegactiviteiten wordt gebruik gemaakt van sporthallen, buurtcentra, gymzalen bij scholen en pleintjes en sportveldjes in de openbare ruimte. De kosten voor deelname worden bewust laag gehouden om deelname laagdrempelig te maken. Omdat het stadsdeel beschikt over een eigen roeicentrum kan ook het roeien laagdrempelig worden aangeboden.

Dynamo beschikt over een aparte afdeling sportbuurtwerk (WGM) die ook beweegprogramma's coördineert en uitvoert. Het stadsdeel werkt samen met Dynamo en stemt programma's daarop af. Beide werken samen met het primaire onderwijs en verzorgen activiteiten in de buurt.

Onderafdeling Buitenaccommodaties

Deze onderafdeling is verantwoordelijk voor het onderhoud en het beheer van de velden op de sportparken Drieburg en Middenmeer Voorland, alsmede de ruimte rond de velden op het sportpark. Hiertoe heeft deze onderafdeling onderhoudsmedewerkers in dienst en een afdelingshoofd. Zij onderhouden contacten met de gebruikers van de velden in verband met onderhoud en verhuur van velden. De velden worden hoofdzakelijk per seizoen verhuurd. De laatste jaren is er een trend te zien die een toename van het incidenteel gebruik laat zien. Dit vraagt om een andere organisatie van de verhuur. De afdeling is hier op dit moment onvoldoende voor uitgerust.

Daarnaast heeft het openstellen van Middenmeer Voorland geleid tot meer overlast en criminaliteit. Dit vraagt om meer controle op de sociale veiligheid. Ook voor deze taak is de afdeling Buitenaccommodaties onvoldoende toegerust. Beide ontwikkelingen geven dus aanleiding tot het aanpassen van de organisatie.

Onderafdeling Binnenaccommodaties

De onderafdeling Binnenaccommodaties bestaat uit een aantal sporthalbeheerders en een afdelingshoofd. De onderafdeling is verantwoordelijk voor twee sporthallen, de nieuwe sporthal Polderweg, de Wibauthal, het roeicentrum Berlagebrug, en het Sportfondsenbad Oost. De exploitatie van het Sportfondsenbad Oost is uitbesteed aan Sportfondsen Nederland N.V. die het pand huurt van het stadsdeel. Het roeicentrum maakt onderdeel uit van

het stadsdeel. Er is een onderzoek gaande naar de mogelijke verzelfstandiging van het roeicentrum.

De sporthal Polderweg wordt geëxploiteerd door het stadsdeel. De verhuur vindt deels door het stadsdeel plaats en deels door DMO. De sporthal Wibaut wordt dit jaar vervangen door een nieuwe hal. Het is nog niet duidelijk wie exploitant van deze hal wordt.

In de afgelopen jaren is de nadruk bij de binnenaccommodaties steeds meer komen te liggen op multifunctioneel gebruik en meer kostendekkende exploitatie. De afdeling bestaat echter uitsluitend uit beheermedewerkers. Op dit moment is de afdeling nog onvoldoende op haar nieuwe taak ingericht.

Samenwerking met stadsdeel Zeeburg

Al langere tijd werkt de afdeling Sport en Recreatie van stadsdeel Oost-Watergraafsmeer samen met stadsdeel Zeeburg, bijvoorbeeld in het kader van Buurt, Onderwijs en Sport (BOS), Topscore, kadercursussen (RSLA, voetbaltrainer), watersport, flankerend beleid zwemmen, détachering en accommodatiegebruik. Doordat Zeeburg in verhouding tot haar gegroeide bewonersaantal een tekort heeft aan sportvelden, sporthallen en zwemwater, maken veel inwoners van Zeeburg gebruik van voorzieningen in omliggende stadsdelen, niet in de laatste plaats van accommodaties in Oost – Watergraafsmeer.

Het stadsdeel heeft goede ervaringen met deze samenwerking en wil deze betrekken bij de discussie over de toekomst van de organisatie van het sportbeleid in Oost-Watergraafsmeer.

3 Participatietraject

3.1 Inleiding

Voorafgaand aan en gedurende de totstandkoming van deze sport- en beweegnota heeft het stadsdeel een participatietraject georganiseerd voor betrokkenen in de sector van sport en bewegen. Het stadsdeel is van mening dat het belangrijk is zoveel mogelijk actoren te betrekken bij het proces bij de totstandkoming van de sportnota. Het participatietraject kende een aantal stappen:

- Diverse bijeenkomsten met afgevaardigden uit de raadscommissie voor o.a. Sport (voorjaar 2008);
- Bijeenkomst voor alle sportverenigingen in Oost-Watergraafsmeer (april 2008);
- Gesprekken met beleidsmedewerkers van diverse relevant beleidsterreinen (o.a. jeugd, onderwijs, Wmo, ruimtelijke ordening);
- Gesprekken met diverse externe partners, zoals de beheersstichtingen van de sportparken en de welzijnsstichting Dynamo.

Voor de volledige lijst met gesprekspartners verwijzen wij naar de bijlage. Vervolgens heeft een zogeheten teruglegronde met beleidsmedewerkers van relevante beleidsterreinen ertoe geleid dat een conceptnota is opgesteld. Vervolgstappen zijn verder:

- Inspraak op concept sportnota voor verenigingsbestuurders in het bijzijn van raadsleden (september 2008);
- Inspraak op concept sportnota voor basisonderwijs. Participanten: directies, vakleerkrachten, Verlengde schooldag coördinatoren, schoolbestuurders, managers van Dynamo en beleidsmedewerkers van Publiek en Samenleving (werkconferentie september 2008).

De gesprekspartners vragen de komende jaren aandacht voor een aantal zaken die in deze paragraaf aan de orde komen. Deze punten van aandacht, meestal knelpunten, vormen de opmaat voor deze sportnota. De aandachtspunten zullen worden meegenomen in hoofdstuk 4 Visie en doelstellingen en vervolgens in hoofdstuk 5 Actieplan.

3.2 Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen

De aansluiting tussen scholen en sportverenigingen moet versterkt worden. Het aantal sportverenigingen dat betrokken is bij sportkennismakingslessen op en rond school en dat naschoolse sportactiviteiten aanbiedt is beperkt. Er zijn wel verenigingen die incidenteel een kennismakings- of naschoolse activiteit aanbieden. Wanneer trainers van sportverenigingen hiervoor een financiële vergoeding ontvangen, blijken zij overdag vaak wel bereid om te participeren in dergelijke sportstimuleringsprogramma's.

Wij zien mogelijkheden in het versterken en opleiden van het kader bij sportverenigingen. Maar de doorstroming vanuit sportkennismakingslessen van de scholen naar veldsportverenigingen stukt onder meer omdat men kampt met overvolle jeugdafdelingen. Er zijn echter ook enkele verenigingen die te maken hebben met een tekort aan jeugdleden door een zwak aanbod.

Sommige kinderen willen met minder verplichtingen sporten bij een vereniging. Daarop zijn maar weinig clubs ingesteld.

Het stadsdeel en de sportaanbieders bereiken niet-westerse 12+ meiden nog onvoldoende. Verder constateert het stadsdeel dat sommige kinderen in de beginfase bij een sportvereniging extra zorg en/of een specifiek aanbod nodig hebben.

Een laatste punt van aandacht is hoe de fysieke afstand tussen de scholen en de sportvelden en sporthallen te overbruggen..

3.3 Volwassenen: iedereen actief

In het participatietraject zijn de volgende aandachtspunten ten aanzien van volwassenensport naar voren gekomen:

- Overzicht ten aanzien van vraag / aanbod: er bestaat behoefte aan een overzicht van het aanbod op het gebied van sport en bewegen van de verschillende aanbieders.
- Samenwerking tussen stadsdeel en andere sportaanbieders: er wordt al veel samengewerkt, toch is nog veel winst te behalen uit verdergaande samenwerking en onderlinge afstemming.
- Doelgroepen: een aantal doelgroepen van sportstimulering wordt goed bereikt. Toch schiet het aanbod voor enkele doelgroepen nog tekort, zoals voor allochtone mannen.

3.4 Sportverenigingen: maatschappelijk actief

Vitale, sterke verenigingen

Veel verenigingen zijn vitaal: ze hebben een stevig bestuur en een goede organisatie. Deze clubs hebben de zaken goed op orde, ook financieel. Met voldoende vrijwilligers die hun steentje bijdragen en met – waar het om buitensportverenigingen gaat – goede clubhuizen. We zien ook dat verenigingen het de afgelopen jaren moeilijker hebben gekregen. Het bestuur- en organisatie-werk is complexer en veeleisender geworden. Veel taken rusten soms op te weinig schouders, zodat vrijwilligers – die vaak best wel bereid zijn tot het uitvoeren van kleine deeltaken – huiverig zijn om zich beschikbaar te stellen. Dit kan leiden tot een aantasting van de vitaliteit van verenigingen. Deze clubs hebben soms schulden, en hun clubhuizen zijn er soms niet best aan toe. Evenals de landelijke overheid, maar ook net zoals de sporters zelf, stellen wij hogere eisen aan sportverenigingen dan vroeger. De sportvoorzieningen, de trainer, de service, de kantine, het broodje kroket én de shoarma, de sfeer en de hygiëne, het moet allemaal kwalitatief op orde zijn.

Ledenstops jeugdafdelingen

De sportverenigingen in het stadsdeel vervullen een zeer belangrijke rol voor de sport in het stadsdeel. Recent heeft een aantal veldsportverenigingen een groeispurt ondervonden, met name in de jeugdafdelingen. Een kwart van de veldsportverenigingen bevindt zich daardoor op of over de grens van hun capaciteit van hun velden of kleedkamers op wedstrijddagen (zaterdag). Het gaat dan om een tekort aan accommodatie (wedstrijdvel- den op wedstrijddagen), maar ook om tekorten aan bestuurlijk en sport-technisch kader. Het gevolg hiervan is dat een behoorlijk aantal verenigingen een ledenstop heeft ingesteld en werkt met wachtlijsten voor de jeugdafdelingen.

Vrijwillig kader

Veel verenigingen kampen met vergrijzend vrijwillig kader. De angst is reëel dat als deze groep actieve vrijwilligers "met pensioen" gaat, er geen vervanging is. Verenigingen geven aan graag maatschappelijk actief te worden, maar vragen tegelijkertijd om middelen voor het betalen van kader of professionals om extra aanbod overdag te verzorgen.

Geen duidelijk aanspreekpunt

De taakverdeling tussen medewerkers van het stadsdeel is vaak niet helder voor de verenigingen. De communicatie tussen stadsdeel en verenigingen moet beter. Sportverenigingen hebben geen duidelijk aanspreekpunt bij het stadsdeel. Een vast aanspreekpunt zou voor sportverenigingen allerlei zaken - zoals het aanvragen van vergunningen - makkelijker kunnen maken. De verenigingen maken momenteel gebruik van verenigingsondersteuners van DMO en in sommige takken van sport ook van de sportbonden. In de praktijk is meer praktische, uitvoerende ondersteuning vanuit het stadsdeel wenselijk.

3.5 Sportinfrastructuur: ruimte voor sport

Sportparken

Zoals eerder vermeld is de druk op de velden op doordeweekse dagen in de avonden en op zaterdag is erg hoog. Dit is een belangrijke oorzaak voor de ledenstop of wachtlijsten die veel veldsportverenigingen hebben ingesteld. Overdag op door de weekse dagen, met uitzondering van de perioden april, mei en augustus en de woensdagmiddagen, is er nog ruimte op de buitenaccommodaties. Intensiever gebruik heeft ook geleid tot grotere parkeerproblemen op en rond de sportparken. Een oplossing voor dit probleem is nog niet in zicht.

Grootstedelijke ontwikkelingen zoals het Science Park, de mogelijke bebouwing van Middenmeer, Amstelcampus en IJburg leiden ertoe dat de bevolking van de stadssector Oost (Oost-Watergraafsmeer en Zeeburg) volgens de prognoses flink zal toenemen.⁴ De verwachting is dat de druk op de sportverenigingen en de sportvelden in ons stadsdeel hierdoor ook zal toenemen.

Naast alle positieve ontwikkelingen van het leisurepark zijn er helaas ook ongewenste neveneffecten. Voor de afdeling beheer levert het leisureconcept door het open karakter meer werk op doordat er meer vernielingen en vervuiling plaatsvindt. Het sportpark wordt bijvoorbeeld vaker gebruikt door hondenuitlaters.

Het stadsdeel heeft gekozen voor met btw belaste verhuur van de buitenaccommodaties. Dit vraagt om een uitgebreidere dienstverlening aan de gebruikers van de sportparken in de richting van de rol die de beheerder van een sporthal heeft. Eén belangrijk aspect hiervan is het eigendom van de opstallen.

De intensivering van het gebruik van de sportparken overdag vereist een vorm van sportparkmanagement die verder gaat dan de wijze waarop dit op dit moment door het stadsdeel wordt georganiseerd. De intensivering vraagt

Noot ⁴ Sportaccommodatieplan, bijlage 1: basissportvoorzieningen

om de aanstelling van één of meer sportparkmanagers.

Binnensportaccommodaties

De druk van huurders op de avonduren is erg hoog, en de verdeling van de beschikbare uren vergt de nodige keuzes. Ook de druk op de middaguren zal de komende jaren toenemen door de verhuur aan organisaties voor naschoolse opvang, wijk- en dagarrangementen en activiteiten voor de verlengde schooldag. Door de verdergaande bebouwing op IJburg en het Science park zal deze druk naar verwachting nog groter worden.

In Oost - Watergraafsmeer zijn momenteel 2 sporthallen. In de toekomst wordt een tekort aan grote sportzalen (grootte van 3 gymlokalen) verwacht. Het multifunctioneel sportcentrum op Drieburg zal ook een sporthal bevatten. Daarnaast zal de Universiteit van Amsterdam de komende jaren een nieuw universitair sportcentrum bouwen op het Sciencepark.

Gymnastieklokalen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs zouden in de avonduren mogelijk meer opengesteld kunnen worden voor sportgebruik. Hiertoe moeten de zalen bereikbaar zijn zonder dat dit toegang geeft tot de rest van de schoolgebouwen. Er zullen vaak bouwtechnische aanpassingen nodig zijn om dit te realiseren.

3.6 Organisatie: bestuurlijk ondernemerschap

Samenwerking en afstemming

Het stadsdeel heeft een omvangrijk aanbod sportstimuleringsactiviteiten voor de jeugd. Bij het sport- en spelaanbod in het stadsdeel zijn verschillende sectoren en afdelingen betrokken, waaronder de afdeling sportactiviteiten, welzijn & zorg, jeugd en onderwijs en ruimtelijke ontwikkeling.

De stichting Dynamo biedt ook tal van sport-, spel- en bewegingsactiviteiten aan. Deze worden vaak in samenwerking met het kinder- en jongerenwerk uitgevoerd. Deze medewerkers hebben geen beroepsopleiding in de sport gevolgd. Zij leiden jeugd en jongeren toe naar de gezamenlijke activiteit. Specialisten van de stichting Dynamo organiseren bewegingsactiviteiten die merendeels in het buurtcentrum plaats hebben en over het algemeen van goede kwaliteit zijn. Deze activiteiten kunnen aansluiten bij of invulling geven aan het naschools beweegaanbod.

De stichting beschikt over een afdeling sportbuurtwerk die in het stadsdeel werkzaam is. De stichting ontvangt subsidie voor één beroepskracht en 2 ID-ers.

In de uitvoering is de positionering van beiden partijen –stadsdeel en Dynamo- niet altijd duidelijk en vastgelegd.

Daarnaast zijn er veel externe organisaties actief op het gebied van sport en bewegen, zoals scholen, zelforganisaties, sportverenigingen en fitness centra waarmee wordt samengewerkt. De samenwerking en afstemming zijn echter nog niet optimaal.

Sportaanbod versterken

Zowel het stadsdeel als Dynamo organiseren in de buurthuizen, gymzalen en op de pleinen een breed en laagdrempelig aanbod waarin overlap is geconstateerd. Deze situatie is ontstaan door een tekort aan overzicht, centrale regie en afstemming.

Het sportaanbod op de scholen wordt steeds sterker als reactie op problemen zoals overgewicht, obesitas en bewegingsarmoede bij kinderen. Bestuurlijke keuzes hebben ertoe geleid dat in Watergraafsmeer veel sportactiviteiten voor 55-plussers worden georganiseerd (yoga, conditietraining etc.) waar vooral autochtone volwassen bewoners gebruik van maken. Dit aanbod hoeft niet uitgebreid te worden.

Op korte termijn wil het stadsdeel over een overzicht beschikken van het totale sportactiviteitenaanbod in het stadsdeel, inclusief het aanbod op scholen en van stichting Dynamo.

De taakverdeling met betrekking tot accommodatiezaken is onvoldoende duidelijk georganiseerd binnen de afdeling Sport & Recreatie, waardoor de communicatie met verenigingen niet optimaal verloopt. Het al eerder genoemde vaste aanspreekpunt voor verenigingen en andere huurders is ook hiervoor een mogelijke oplossing.

Samenwerking met stadsdeel Zeeburg

Samenwerking met stadsdeel Zeeburg is uit praktische overwegingen enkele jaren geleden in gang gezet en blijkt beide stadsdelen goed te bevallen. Een verkennend onderzoek naar het draagvlak voor een verdergaande, meer gestructureerde vorm van samenwerking is in de eerste helft van 2008 uitgevoerd door een extern adviesbureau. In beide stadsdelen is draagvlak voor een ontkoppeling tussen beleid en uitvoering, zodat een heldere rolverdeling ontstaat tussen opdrachtgever en opdrachtnemer, oftewel tussen bestuurlijke afspraken en uitvoering van beleid. De stadsdelen blijven daarbij verantwoordelijk voor het sportbeleid en een zelfstandige rechtspersoon of uitvoerende dienst voert dit beleid uit.

De stadsdelen Oost – Watergraafsmeer en Zeeburg, maar ook omliggende stadsdelen en gemeente Diemen verwachten dat dit voordelen en nieuwe uitdagingen oplevert ten aanzien van:

- professionaliteit;
- mobiliteitsbevorderend: meer loopbaan/ personeelsgericht;
- flexibiliteit;
- efficiency;
- klantgerichtheid;
- uitvoeringsgericht;
- kwaliteitsbewust;
- minder bureaucratie.

Betrokkenen van beide stadsdelen zien hierdoor meer mogelijkheden om beter in te spelen op ontwikkelingen in het welzijnswerk, gezondheidsbevordering, bewegingsonderwijs, naschoolse sportactiviteiten, jeugdwerk (Jeugdland), leisure gerelateerde activiteiten en in het beheer van gymnastieklokalen. Sport, in ruimste zin, kan hierdoor meer en beter naar buiten treden, zichtbaar worden en ambitie uitstralen.

Het stadsdeel stelt voor de organisatorische mogelijkheden hiervoor nader uit te werken.

4 Missie, visie en speerpunten

4.1 Centrale missie

Sporten is de meest populaire vrijetijdsbesteding van Amsterdammers. Maar sport is meer dan alleen een populaire vrijetijdsbesteding, het draagt ook bij aan lichamelijke, geestelijke en maatschappelijke activering. Kinderen die sporten behalen betere schoolresultaten, deelnemers aan Meer bewegen voor Ouderen zijn minder eenzaam, hardloopgroepen van allochtone vrouwen dragen bij aan hun emancipatie en deelnemers aan Big Move hebben na verloop van tijd een meer beperkte zorgvraag.

De **centrale missie** van het Sportplan 2009-2012 van Amsterdam is het bevorderen van een actieve levensstijl onder Amsterdammers. Deze missie legt de nadruk op de brede maatschappelijke waarde van de sport. Om deze maatschappelijke waarde ten volle te benutten moet op een breed terrein worden ingezet.

Wij -stadsdeel Oost – Watergraafsmeer- onderschrijven deze missie volledig. **Wij zijn altijd in beweging om een actieve levensstijl van onze inwoners te bevorderen. Wij erkennen daarbij dat sport naast een populaire en fijne vrijetijdsbesteding ook een belangrijk middel voor gezondheid, prettig samenleven en veiligheid is.**

Wij voeren een lokaal sportbeleid dat in het teken staat van het scheppen van voorwaarden tot sportbeoefening en sportstimulering. Scholen, welzijnswerk en de afdeling Activiteiten spelen daarbij een grote rol. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om te voorzien in kwalitatief voldoende en kwantitatief goede accommodaties. In het sportstimuleringsprogramma sluiten wij met ons aanbod aan bij de vraag, behoefte en mogelijkheden van bewoners van Oost - Watergraafsmeer. Wij werken hierbij samen met andere sportaanbieders. Zo verdienen de sportverenigingen in het stadsdeel bijvoorbeeld onze voortdurende aandacht.

4.2 Visie en speerpunten

Versterking van het huidige beleid en speerpunten van het nieuwe beleid concentreren zich rond de vijf thema's die ook in de voorgaande hoofdstukken aan de orde kwamen:

- 1 Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen
- 2 Volwassenen: iedereen actief
- 3 Sportverenigingen: maatschappelijk actief
- 4 Sportinfrastructuur: ruimte voor sport
- 5 Organisatie: bestuurlijk ondernemerschap

Jonge Amsterdammers: talent ontwikkelen

Doelstelling

In 2012 dragen sport en bewegen structureel bij aan de sportieve, gezonde en sociale ontwikkeling van alle kinderen en jongeren in Oost - Watergraaf-

smeer.

Waarde van sport en bewegen

Sport en bewegen zijn onmisbaar in de opvoeding van kinderen en jongeren. De redenen hiervoor zijn legio: sporten is gezond, het brengt spelenderwijs sociale vaardigheden bij en het bevordert de fysieke, mentale en emotionele ontwikkeling. Verder is sport onmisbaar in de aanpak van overgewicht en obesitas die epidemische vormen aannemen. Sport is vooral zo effectief omdat kinderen en jongeren het erg leuk vinden: het is hun favoriete vrijetijdsbesteding. Daarom horen sporten en bewegen een structureel onderdeel van de opvoeding van Amsterdamse kinderen te zijn.

Onderwijs én sport

De basis voor sportdeelname wordt op jonge leeftijd gelegd. Binnen de financiële kaders zullen wij samen met de onderwijs- en welzijnspartners de komende jaren dan ook fors blijven inzetten op bewegingsonderwijs en sport op en rond scholen. In en om de scholen wordt door verschillende partners sport aangeboden. De afdeling sport en recreatie zal in discussie gaan over de positionering van de sportaanbieders en ambieert een regiefunctie. Leidraad hiervoor is het programma Brede Talentontwikkeling uit Jong Oost - Watergraafsmeer.

Inzet van gekwalificeerde vakleerkrachten bewegingsonderwijs in combinatie met het uitbouwen van een divers en goed sportaanbod na schooltijd zijn de pijlers van een kwalitatief hoogwaardig 'school en sport' beleid.

De uitvoering van programma's zoals Jippie, JUMP-in, Topscore en sportbuurtclubs zal door het stadsdeel georganiseerd worden. Het is zaak om samen met de partners wegen te zoeken voor verbreding of intensivering van bewegingsonderwijs en sportaanbod. De rol van vakleerkrachten en de mogelijkheden die combinatiefuncties kunnen bieden worden hierbij expliciet betrokken.

Resultaten

In de komende vier jaar willen wij jeugdsport stimuleren door fors in te zetten op bewegingsonderwijs en sport op en rond scholen. Wij willen in de periode 2009 – 2012 onder andere de volgende resultaten boeken:

- Stijging van de sportdeelname van de jeugd: in 2012 sport 80% van de kinderen en jongeren 1 keer per week en 50% sport 2 keer per week.
- In 2012 beschikken alle 16 scholen in het basisonderwijs over een vakleerkracht LO.
- Alle leerlingen maken kennis met verschillende sporten tijdens lessen, bijvoorbeeld door JIB.
- Uitbreiding van het aantal sportactieve scholen naar 2 in het voortgezet onderwijs en 5 in het basisonderwijs.
- Uitbreiding van het aantal scholen met MRT onderwijs van 13 naar 15.
- Geen toename van kinderen en jongeren met obesitas en overgewicht. Alle 16 basisscholen werken uiterlijk 2012 met het leerlingvolgsysteem van JUMP in.
- Op scholen met een lage sociaal economische status worden schoolsportverenigingen opgericht, gekoppeld aan JUMP in. In 2012 zijn er schoolsportclubs/ sportbuurtclubs op 7 scholen met JUMP in.
- Op alle scholen sportstimulering als onderdeel van voor-, tussen- en naschoolse opvang naast het schoolcurriculum. Alle basisscholen en 8 (80%) van de VO-scholen hebben een structureel naschools sportaanbod, onder andere door uitbreiding van Topscore op VMBO en praktijkonderwijs.

Wij zullen ons hierin gaan positioneren in overleg gaan met schoolbesturen en vakleerkrachten met als doel een gezamenlijke visie op te stellen en afspraken te maken.

Andere resultaten zijn:

- In de prachtwijk Transvaal is in 2010 een overzicht van een op de buurt afgestemd activiteiten aanbod (sportbuurtmenu). De prachtwijk Transvaal krijgt een beweegmanager die een structureel sportactiviteiten programma coördineert.
- Sport draagt intensiever bij aan het welzijn van specifieke doelgroepen kinderen en jongeren in het stadsdeel op wijkniveau. Er komt een specifiek aanbod voor islamitische en hindoestaanse meisjes, en risicjongeren. In 2012 is er sprake van een structureel aanbod voor deze groepen. Risicjongeren hebben de mogelijkheid tot het behalen van een diploma voor Recreatie Sport Leider A (RSLA), Life Guard of Topscore assistent en zijn inzetbaar in het kader van wijkactiviteiten.
- *Give&Gain* is in 2012 uitgebouwd naar sportbuurtclubs die doorstroming naar de sportclubs bevorderen. De focus komt meer en meer te liggen op buurtgerichte aanpak in samenwerking met de stichting Dynamo, buurtbeheer, het voortgezet onderwijs, migrantenorganisaties, en eventueel politie en justitie.
- Er wordt intensiever samengewerkt tussen scholen en de buurt. In 2012 is bij alle brede scholen een sportbuurtclub actief. Rond 5 brede scholen zijn ketenafspraken in de buurt gemaakt.

Volwassenen: iedereen actief

Doelstelling

In 2012 is het aantal volwassen inwoners van Oost – Watergraafsmeer met een actieve levensstijl toegenomen, doordat de duurzame sportparticipatie is gegroeid, de bewegingsarmoede is verminderd en maatschappelijke participatie door sport is gestegen.

Sociale samenhang, gezondheid en leefbaarheid

Sport en bewegen leveren in onze visie een belangrijke bijdrage aan het bevorderen van sociale samenhang en de leefbaarheid in buurten. Sport- en beweegactiviteiten zijn ontmoetingsplaatsen voor netwerken van buurtgenoten, familie, vrienden, lotgenoten, maar ook voor moeilijk bereikbare groepen. Sport en bewegen leiden tot meedoen aan de samenleving in Oost - / Watergraafsmeer. Naast deze sociale aspecten is er met sport ook gezondheidswinst te boeken. Een actieve leefstijl verhoogt de zelfredzaamheid, verlaagt de gezondheidsrisico's en leidt tot minder zorgconsumptie.

Inactieven activeren

Hoewel het aantal volwassen sporters in Oost – Watergraafsmeer de laatste jaren is gestegen, zijn nog veel groepen volwassenen inactief. De stap naar zelfstandig sporten blijkt voor hen vaak te groot. Wij hebben al een aantal programma's voor ouderen en voor mensen met beperkingen, overgewicht of chronische aandoeningen en zullen deze programma's de komende jaren voortzetten. We komen daarbij tegemoet aan de behoefte om dichtbij huis te sporten en te zorgen voor een laagdrempelig sportaanbod. De wensen en behoeften van de bewoners staan voorop.

Resultaten

In de komende vier jaar willen wij volwassenensport stimuleren en daarbij de volgende resultaten boeken:

- In 2012 sport 65% van de volwassenen in Oost – Watergraafsmeer minimaal 1 keer per week. In 2012 moet de trend van dalend lidmaatschap van verenigingen doorbroken zijn. 30% van de volwassenen sport in verenigingsverband. Meer mensen met een specifieke sportvraag kunnen deelnemen aan het georganiseerde sportaanbod in 2012, onder meer door nieuwe abonnementsvormen.
- Een groter aanbod van sportactiviteiten voor volwassenen is in 2012 ontwikkeld, onder meer doordat wij structureel samenwerken met commerciële sportaanbieders in het stadsdeel. Wij zullen prijsafspraken maken met fitnesscentra.
- In 2012 hebben wij in het stadsdeel een sport- en beweegaanbod voor specifieke doelgroepen zoals ouderen en groepen met achterblijvende maatschappelijke participatie, zoals allochtone vrouwen.
- Wij faciliteren sportinitiatieven uit de buurt, onder andere volgens het principe van *Communities in Beweging*. Daarmee willen wij de integratie in de reguliere sport bevorderen. In 2012 is hiervoor beleid ontwikkeld en hebben wij minstens één project dat volgens de community-aanpak te werk gaat.

Andere resultaten zijn:

- Toegankelijke sportaccommodaties voor mensen met een beperking;
- Structurele samenwerkingsverbanden met organisaties die op wijkniveau werken, zoals buurtcentra, migrantenorganisaties, cliëntenorganisaties, ouderkamers in (brede) scholen om zodoende de behoefte van de doelgroep te achterhalen.
- Nieuwe sportprojecten die gezond leven en gezond eten als doel hebben.
- Verankeren van succesvolle projecten, zoals het fietsvriendinnenproject en "hardloopmaatjes".
- Een afgewogen aanbod voor niet-Westerse allochtone mannen;
- Een versterkt zelforganiserend vermogen van bewoners door de opleiding van allochtoon (mannelijk en vrouwelijk) kader voort te zetten, onder andere door middel van het aanbieden van RSLA cursussen.

Sportverenigingen: maatschappelijk actief

Doelstelling

In 2012 beschikt Oost – Watergraafsmeer over meer maatschappelijk actieve, kansrijke en professionele sportverenigingen.

Toekomstperspectief

Een van de grootste uitdagingen is om het toekomstperspectief van onze sportverenigingen te verbeteren en om hun maatschappelijk belang te vergroten. Zij zijn van oudsher de grootste sportaanbieder. Zij maken het voor duizenden mensen in ons stadsdeel mogelijk om iedere week te sporten. Iedereen kan lid worden. Het zijn ontmoetingsplekken voor jong en oud. Het feit dat de organisatie rust in de handen van vrijwilligers is kenmerkend voor de sportcultuur van Nederland en op deze schaal uniek in Europa. Hiermee vertegenwoordigen ook onze verenigingen een enorm sociaal kapitaal. Sportverenigingen vormen dan ook van oudsher een onmisbare schakel in ons sportbeleid. We betrekken ze bij allerlei vormen van sportstimulering en ze verbreden bovendien in toenemende mate hun aanbod, bijvoorbeeld met recreatieve activiteiten en door zich open te stellen voor sporters met een handicap of chronische ziekte.

Maatschappelijke waarde

Elke vereniging vervult natuurlijk al een maatschappelijke functie in zichzelf door voor haar leden sport te organiseren. Maar omdat we willen dat sport en sportverenigingen er voor iedereen zijn, vragen we eigenlijk meer. We willen met de verenigingen samen sociaal-maatschappelijke doelstellingen behalen. We willen dat een groot aantal verenigingen zich extra inspant voor bijvoorbeeld integratie, naschoolse opvang en sportstimulering. Wij willen in 2012 beschikken over meer maatschappelijk actieve, kansrijke en professionele sportverenigingen.

Meedoen in de vereniging

Het stadsdeel streeft naar gezonde sportverenigingen waar de jeugd goed opgevangen kan worden. We willen de rol van sportverenigingen in de samenwerkingsdriehoek Buurt-Onderwijs-Sport (BOS) verder gaan uitbouwen. In deze driehoek werken sportverenigingen steeds nauwer samen met welzijnsorganisaties en scholen.

Doorstroming naar sportverenigingen is een belangrijk doel van sportstimulering. We gaan de aansluiting tussen scholen en sportverenigingen verbeteren en zorgen dat verenigingen kinderen die lid willen worden goed kunnen opvangen. We zetten de komende jaren in op de projecten "Meedoen allochtone jeugd" en de daarvan afgeleide sportzorgtrajecten van VWS (o.a. JOS Watergraafsmeer). Voor "Meedoen allochtone jeugd" hebben we ruimte voor eigen projecten gekregen waar we gebruik van zullen maken.

Resultaten

In de komende vier jaar willen wij sportverenigingen vitaliseren en daarbij de volgende resultaten boeken:

- Sportverenigingen in ons stadsdeel beschikken over meer deskundig, opgeleid kader, en maken in toenemende mate gebruik van professioneel kader, naast de inzet van vrijwilligers. Combinatiefunctionarissen en verenigingsondersteuners versterken de verenigingsorganisatie.
- Het aandeel verenigingen dat zich structureel richt op het bereiken van sociaal-maatschappelijke doelen groeit van 20% naar 30%. Deze verenigingen zijn actief betrokken bij sportstimulering, naschoolse activiteiten, integratie of buurtsport. In 2012 verzorgt de helft van het aantal sportverenigingen een naschools aanbod.
- Wij hebben intensiever contact met de sportverenigingen. Jaarlijks organiseren wij een sportcafé voor de verenigingen. Vanaf 2009 is er een duidelijk aanspreekpunt voor de clubs binnen ons stadsdeel. Met maatschappelijk actieve verenigingen maken wij heldere afspraken.
- In de periode 2009 – 2012 bemiddelen wij vanuit onze organisatie bij het aanbieden van praktische ondersteuning aan sportverenigingen in ons stadsdeel.

Sportinfrastructuur: ruimte voor sport

Doelstelling

Oost – Watergraafsmeer heeft in 2012 een sportievere inrichting van de openbare ruimte, en bovendien kwalitatief betere en kwantitatief voldoende sportaccommodaties.

Inrichting en accommodaties voor alle vormen van sport

Sportvoorzieningen vormen de fysieke sportinfrastructuur van de stad. Het is hier dat mensen kunnen sporten, bewegen en recreëren. Sportvoorzieningen zijn er voor alle Amsterdamse sporters: georganiseerde, anders-georganiseerde, ongeorganiseerde en commerciële sporters. Ze maken ontmoeting, deelname en ontspanning mogelijk, en vormen een noodzakelijke voorwaarde voor training en wedstrijdsport. Laagdrempelige huurtarieven maken gebruik door verenigingen en particuliere groepen mogelijk, waardoor de voorwaarden aanwezig zijn voor gebruik door iedereen. Wij conformeren ons aan het tarievenbeleid van de centrale stad, die de bandbreedte aangeeft waarbinnen wij onze tarieven vaststellen. Tarieven die daar buiten vallen, zullen wij aanpassen. Vanaf 2009 voeren wij btw-belaste huurtarieven in.

De waarde van kwalitatief goede sportvoorzieningen voor de buurt, de wijk, ons stadsdeel en de stad is onmiskenbaar. Desondanks blijkt dat de fysieke inrichting van de voorzieningen niet altijd optimaal aansluit bij de behoeften van de potentiële gebruikers. Dit komt mede doordat de kwaliteit van een aantal accommodaties ontoereikend is. Om een betere benutting te realiseren willen wij een kwaliteitsslag maken. Dit vraagt om een investering, waarbij de vraag van potentiële gebruikers centraal staat.

Openbare ruimte

Er is ook aandacht voor het sportief inrichten en onderhouden van de openbare ruimte. Sportieve openbare ruimte nodigt namelijk uit tot bewegen. Kinderen krijgen hierdoor weer de mogelijkheid veilig buiten te spelen en te sporten. Het speelruimteplan Oost/watergraafsmeer (2005) wordt de komende jaren versneld uitgevoerd. Daarvoor is budget beschikbaar gesteld en een procesmanager aangenomen. Vraag en aanbod van speelruimte zal beter op elkaar worden afgestemd en de speelplekken zullen stadsdeelbreed een kwaliteitsimpuls krijgen.

Met de aandacht voor sportveldjes, wandel – en fietsroutes profiteert ook de grote groep ongebonden buitensportende jongeren en volwassenen (wandelsport, hardlopen, fietsen, skaten et cetera) hiervan.

Resultaten

Wij willen de volgende resultaten behalen bij de buitensportaccommodaties:

- Maximaal twee nieuwe kunstgrasvelden in Oost – Watergraafsmeer;
- In 2012 is het gebruik overdag van de sportvelden toegenomen door een versterkt sportaanbod. Dit is een taak van de sportparkmanager en de sportverenigingen.
- Vanaf 2009 moet incidentele verhuur van sportvelden beter worden benut, door daar meer bekendheid aan te geven en het organisatorisch beter aan te pakken. Ook hierin speelt de sportparkmanager een belangrijke rol.
- In 2012 is sportpark Middenmeer Voorland heringericht, waarbij rekening is gehouden met nieuwe leisurefuncties en de verbinding met de groene scheg richting Diemen. Op dit sportpark zijn in 2012 de gebouwen zodanig ingericht dat multifunctioneel gebruik mogelijk is.
- Sportpark Drieburg is in 2012 heringericht tot een volwaardig sport- en recreatiecomplex. In samenwerking met marktpartijen en een woningcorporatie zal hier een multifunctioneel sportcentrum worden gerealiseerd.
- De sociale veiligheid zal in de periode 2009 – 2012 groter worden. Op basis van een onderzoek zullen fysieke en organisatorische maatregelen getroffen worden.
- Parkeerproblematiek rond sportpark Middenmeer Voorland zullen wij

uiterlijk in 2012 verminderen door het realiseren van een parkeergarage in de directe omgeving.

De volgende resultaten hebben betrekking op de binnensportaccommodaties:

- Vermindering van de druk op de binnensportaccommodaties door onder andere benutting van kleine gymzalen voor naschoolse opvang en kinderopvang, betere (tariefs)afspraken met welzijn en bouwtechnische aanpassingen.
- Alle gymnastieklokalen in het openbaar onderwijs openstellen voor naschools sportgebruik in 2012. Daarvoor faciliteren wij bouwtechnische aanpassingen.
- In 2012 is 40% van de gymzalen van bijzonder basis- en voorgezet opengesteld voor naschools sportgebruik. Hiertoe maken wij afspraken met bestuur en directie van deze scholen, zodat verhuur, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor de sportsector geborgd wordt.
- Uiterlijk 2012 zijn de adviezen uit het onderzoek naar de toekomst van het roeicentrum Berlagebrug opgevolgd. Mogelijkheden tot verzelfstandiging van deze grootstedelijke voorziening staan daarin centraal.

Om sportief gebruik van de openbare ruimte te bevorderen, streven wij naar de volgende resultaten:

- In 2012 zijn de speelplaatsen in het stadsdeel kwalitatief verbeterd. Het huidige speelruimteplan is in 2010 uitgevoerd. Daarnaast maken wij een plan van aanpak om de schoolpleinen geschikt te maken als sport-speelplein.
- In 2012 is de basiskwaliteit sportieve inrichting van de openbare ruimte gewaarborgd door ontwikkeling en naleving van stedelijke normen.
- Herinrichting van de sportparken Drieburg en Middenmeer Voorland leidt in 2012 tot sportief ingerichte openbare ruimte en tot een betere sportievere benutting daarvan door volwassenen.

Organisatie: bestuurlijk ondernemerschap

Doelstelling

Oost – Watergraafsmeer ontwikkelt een flexibele, efficiënte, kwaliteitsvolle en klantgerichte organisatie die uitvoering geeft aan het integrale sportbeleid uit dit sportplan, zodat er afgewogen afstemming is met aangrenzende beleidsterreinen en kansen en mogelijkheden in de (sport)markt optimaal worden benut. De maatschappelijke waarde van sport moet daarbij uitgangspunt zijn.

Aansluiting op stedelijke visie

Wij sluiten aan op de visie van de centrale stad, zoals die is neergelegd in het Amsterdamse Sportplan. Kern daarvan is dat we in Amsterdam sneller en adequater op veranderingen in het sportdomein willen inspelen. Daarvoor dienen zowel de gemeente Amsterdam als de stadsdelen zich in een aantal opzichten ondernemender moeten opstellen.

Hiertoe worden drie richtingen nader uitgewerkt:

- Samenwerkingsafspraken tussen centrale stad en stadsdelen;
- Ontvlechting tussen regie en uitvoering;
- Betere dienstverlening aan Amsterdammers;
- Verankering van sportdoelstellingen in bestuurlijke netwerken.

Samenwerkingsafspraken tussen centrale stad en stadsdelen

Doordat wij nauw betrokken waren bij het opstellen van het Amsterdamse Sportplan en bestuurlijk onze instemming hebben gegeven aan de uitvoering daarvan, is de samenwerking met de centrale stad op beleidsniveau adequaat geregeld. Het Sportplan geldt daarbij als raamovereenkomst. Wij hebben op basis daarvan een Sport en Beweegplan 2009 – 2012 op maat, voor ons stadsdeel, opgesteld waaraan wij uitvoering gaan geven. Hieraan gekoppeld zijn productafspraken en een verdelingssystematiek van financiële middelen. Deze afspraken worden volgens een vierjaarlijkse plansystematiek gevolgd. De wijze van uitvoering is een verantwoordelijkheid van ons. Naast inhoudelijke afspraken met de centrale stad over het Sport en Beweegplan in ons stadsdeel, gelden twee uitgangspunten die de organisatie van het sportbeleid raken:

- Wij sturen niet alleen op sportdoelstellingen die de gemeente financiert, maar gaan ook zelf samenwerking aan met partijen in het veld, sluiten convenanten, starten lobby's en spreken organisaties in het veld actief aan. Dit zijn de partijen die in deze nota aan de orde zijn: scholen, sportverenigingen, commerciële aanbieders, migrantenorganisaties, huisartsen, Ouder Kind Centra, woningcorporaties en welzijnsinstellingen.
- De centrale stad en Oost – Watergraafsmeer vullen elkaar aan opdat de efficiency toeneemt, beide niet het wiel hoeven uit te vinden, deskundigheid gebundeld wordt, en schaalvoordelen benut kunnen worden. Wij leveren maatwerk en maken eigen keuzes, terwijl wij tegelijkertijd de bredere sportstimuleringsprogramma's die de centrale stad ontwikkeld heeft (JIB, JUMP-in, Topscore) in ons stadsdeel uitzetten en coördineren. Wij hebben zelf het beste zicht op de buurtnetwerken die wij kunnen stimuleren, in aansluiting op de Amsterdamse wijkaanpak. De regie over de sportstimuleringsprogramma's zal in de loop van de planperiode steeds meer bij ons stadsdeel komen te liggen.

Betere dienstverlening aan Amsterdammers

De gemeentelijke sportsector ontbeert één gezicht. Centrale stad en stadsdelen zullen samen invulling geven aan een centraal informatiepunt, een sportloket. Dit loket ontslaat ons stadsdeel niet van de behoefte om één aanspreekpunt in te richten waar inwoners van Oost – Watergraafsmeer met hun vragen, wensen en behoeften terecht kunnen op het gebied van sport en bewegen. Uiteraard gaan wij geen dubbel werk doen; dit gebeurt dan ook in overleg met de centrale stad.

Ontvlechting tussen regie en uitvoering

De uitvoering van het sportbeleid moet efficiënter worden georganiseerd dan nu het geval is. Efficiënter, maar ook meer ondernemend, klantgericht, en resultaatgericht. Dit is een richting die de centrale stad inslaat, onder andere met de oprichting van een verzelfstandigd uitvoeringsbedrijf en het onderbrengen van professionals (combinatiefunctionarissen, verenigingsondersteuners). Deze richting hebben wij inmiddels binnen ons stadsdeel ook verkend, met een inventariserend onderzoek naar draagvlak voor een zelfstandige uitvoeringsorganisatie voor ons sportbeleid. Uitgangspunt daarbij is dat de regie over het sportbeleid bij het stadsdeel blijft, maar de uitvoering daarvan duidelijk gescheiden is. De samenwerkingsrelatie die wij met stadsdeel Zeeburg hebben opgebouwd, wordt hierin meegenomen.

Verankering van sportdoelstellingen in bestuurlijke netwerken

De maatschappelijke waarde van sport voor de inwoners van ons stadsdeel moet mede leidend zijn bij de inrichting van onze organisatie. Dit betekent

dat alle bestuurders van stadsdeel Oost – Watergraafsmeer verantwoordelijkheid dragen voor deze nota, aangezien sport en bewegen alle portefeuilles raakt: onderwijs, sociale zaken, economische zaken, ruimtelijk ordening, verkeer, veiligheid, jeugd, welzijn, zorg, buurtbeheer en stadsdeelwerken. Maar ook daarbuiten is verankering van sportbeleid belangrijk: bij scholen, met welzijninstellingen, sportscholen fitnesscentra, sportparkstichtingen, verenigingen. Om die hebben wij deze partijen bij de ontwikkeling van deze sportnota betrokken.

Kerntaken

Op dit moment is er een kerntakendiscussie gaande binnen ons stadsdeel. Hierbij speelt de vraag in hoeverre uitvoerende taken door het stadsdeel uitgevoerd zouden moeten worden. Toegepast op sport werpt dit de vraag op in hoeverre beheer en exploitatie van sportaccommodaties en de coördinatie en uitvoering van sport- en beweegactiviteiten kerntaken van het stadsdeel zijn. Wat betreft het doel sportstimulering gaan we de komende tijd aandacht besteden aan onze positionering in het aanbod. Daartoe zullen gesprekken en afspraken met samenwerkende partners worden georganiseerd.

Resultaten

In de komende vier jaar willen wij de volgende resultaten behalen:

- Het optimaliseren van de organisatie van sport (activiteiten/ sportstimulering) door: 1) een verandering in werkwijze te ondergaan van uitvoerend naar meer coördinerend; 2) duidelijke afspraken te maken met uitvoerende partijen; 3) doelgroepen, vraag en aanbod in kaart te brengen; en 4) verdergaande samenwerking met Zeeburg. Wij blijven de gebiedsgerichte werkwijze volgens de wijkaanpak volgen bij sportstimulering voor specifieke doelgroepen. Sportbuurtmenu's gaan vanaf 2009 invulling geven aan deze werkwijze. De positionering van de afdeling Activiteiten ten opzichte van Dynamo krijgt extra aandacht zodat een heldere taakverdeling ontstaat.
- Het meer marktgericht opereren van door de afdeling Accommodaties zodat de doelstellingen op accommodatiegebied gehaald kunnen worden. Het gaat daarbij vooral om meer ondernemend optreden, klantgerichtheid en efficiency bij verhuur. Organisatieaanpassingen hebben betrekking op: incidentele verhuur velden, intensiveren gebruik buitenaccommodaties, multifunctioneel gebruik binnenaccommodaties, multifunctionaliteit toevoegen aan gebouwen op sportparken. Hiervoor is meer professionaliteit nodig. Communicatie met de sportverenigingen op de sportparken staat daarbij voorop. Hierin vervullen de stichtingen van de sportparken een sleutelrol.
- In 2009 zullen wij het onderzoek voortzetten naar een verdergaande vorm van samenwerking met stadsdeel Zeeburg voor de uitvoering van ons sportbeleid. Een vorm van verzelfstandiging van deze uitvoerende taken behoort daarbij tot de mogelijkheden, zodat ontvlechting van regie en uitvoering gerealiseerd wordt.
- Een sportloket voor ons stadsdeel zal vanaf 2009 operationeel worden. Informatie, bemiddeling, advies en serviceverlening zijn taken die hierin worden ondergebracht. Dit loket zal zich duidelijk moeten profileren: zowel naar buiten (bewoners, sportorganisaties) als naar binnen (ambtelijk).

5 Actieplan 2009 – 2012

>>>>>>> hier tabel invoegen. In dit hoofdstuk stellen wij de actiepunten voor vast die voortvloeien uit de speerpunten uit hoofdstuk x en de aandachtspunten uit

Bijlagen

Bijlage 2 Communicatieparagraaf

Op ... september vindt er een bijeenkomst plaats voor onderwijs waarop zij kunnen reageren op de conceptnota.

In september vindt er een inspraakavond plaats voor verenigingen in het bijzijn van deelraadsleden.

Onderdeel van de politieke besluitvorming is een formeel inspraaktraject in november/december 2008. De conceptnota zal na behandeling door het Dagelijks Bestuur ter inzage worden gelegd voor bewoners van het stadsdeel en relevante organisaties. De conceptnota zal digitaal beschikbaar worden gesteld aan geïnteresseerden.

//volgt nog, actie stadsdeel OWGM//

In deze paragraaf verduidelijken wij hoe en wanneer de vastgestelde sportnota gepresenteerd wordt aan de sportsector en op welke manier de (uitvoerende) partners (de sportsector, scholen, welzijn) in het proces van uitvoering betrokken worden.

Bijlage 3 Demografische gegevens

Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer is in //jaartal ontstaan uit de samenvoeging van de twee stadsdelen Oost en Watergraafsmeer. Waar stadsdeel Oost bestaat uit dichtbebouwde oude stadswijken en geen buitensportvelden, is Watergraafsmeer een stuk ruimer opgezet en herbergt dit voormalige stadsdeel ook twee grote buitensportparken.

In stadsdeel Oost-Watergraafsmeer wonen in totaal 58.798 mensen waarvan 29.142 mannen en 29.656 vrouwen. 20% van de bevolking valt in de leeftijdscategorie 0-18 jaar en 10.7% is ouder dan 65 jaar. De grootste groep wordt vertegenwoordigd door de leeftijdscategorie 20 – 34 jaar, namelijk 26.3%. De prognose is dat het stadsdeel qua bewonersaantal in 2025 is gegroeid tot 68.429.

Van deze 58.798 mensen zijn er 32.760 autochtonen (55.7%), 14.876 eerste generatie allochtonen (25.3%) en 11.162 tweede generatie allochtonen (19%).

Het gemiddeld besteedbaar inkomen (2004) per inwoner van Oost-Watergraafsmeer was € 12.500 per jaar en per huishouden was dat € 24.500. Dit komt redelijk overeen met de stedelijke gemiddelden (respectievelijk € 2.600 en € 25.200). Op een onlangs gemaakte sociaal-economische rangorde van de stadsdelen in Amsterdam komt Oost-Watergraafsmeer uit op de negende plaats (Dienst O&S, 2008).

In totaal worden er 3.607 uitkeringen verstrekt door Dienst Werk en Inkomen en 5.323 door het UWV. De potentiële beroepsbevolking van Oost-Watergraafsmeer (bevolking van 15-64 jaar) bestaat uit 43.666 mensen en daarvan zijn er 35.747 werkzaam. Het werkloosheidspercentage is 7.2% wat neerkomt op 3165 werklozen in dit stadsdeel.

In het stadsdeel zijn 16 basisscholen te vinden waar 4.004 leerlingen naar toe gaan, 2060 leerlingen gaan naar speciaal basisonderwijs, 146 naar speciaal onderwijs, 4206 naar voortgezet onderwijs en 355 volgen praktijkonderwijs. In het stadsdeel bevinden zich 10 scholen voor voortgezet onderwijs.

De verwachting is dat de sociaal-economische rang van Oost-Watergraafsmeer (en dan met name Oost) de komende jaren zal toenemen, net als het gehele gebied binnen de ring. Het aandeel niet-Westerse allochtonen zal naar verwachting afnemen. (Stadsdelen in cijfers 2007, Dienst O&S)

De bevolking in stadssector Oost zal zich de komende jaren als volgt ontwikkelen:

2004/5	127.491
2010	148.146
2015	149.575
2020	175.009

Bijlage 4 Respondenten

intern	
beleidsmedewerker jeugd 12-	Karin Met
beleidsmedewerker jeugd 12+	Willy Hemrika
hoofd afdeling sportactiviteiten	Lisette Schiltmans en Helen Velders
sportactiviteiten volwassenen en ouderen	Marleen v/d Heuvel
sportactiviteiten jeugd en jongeren	Bas v/d Hoogen
hoofd sport en recreatie	René Winteraeken
beleidsmedewerker RO	Jasper Boesveldt
hoofd binnensport	Erwin Aarbodem
hoofd buitensport	Gerrit de Koe
werkvoorbereider buitensport	Peter Vergeer
opzichter buitensport	Hein de Kuiper
beleidsmedewerker sport	Edwin Roest
BOS coördinator	Joost Hartman
extern	
stichting Dynamo	Gurie Douma
eigenaar fitness& squashcentrum Sportsworld	Bert Elsinga
St. Middenmeer-Voorland	Rein Franssen
St. Drieburg	Jan Westland
Sportfondsenbad Oost	Leo de Haas (SFO)
Montessori College oost	Rene Stefels (MCO)
groepsbijeenkomst voor sportverenigingen en raadsleden (3 april)	
DMO	Theo Doijer
Stg. Sportcentrum Nieuwe Stijl	Marcel Bouw
Stadsdeel centrum	Kiki Lautenslager
Stadsdeel zeeburg	Hugo Hilgers en Sabien Teeuwissen
gemeent Diemen	Jos Muller
stadsdeel Zuidoost	Hans Posthuma

Bijlage 5 Documenten

Sport- en beweegplan Oost-Watergraafsmeer - Sportplan 2009-2012

Factsheet stadsdeel Oost-Watergraafsmeer (voorheen dashboardrapportage)

De Amsterdamse commerciële sport in beeld – een inventarisatie van commerciële sportaanbieders en hun accommodaties in Amsterdam

Jong Oost-Watergraafsmeer 2007-2010

Programmabegroting 2008 stadsdeel Oost-Watergraafsmeer

Memo inzake integraal sportbeleid

Programma WMO Oost-Watergraafsmeer (2007)

Procedurevoorstel Naar een sport- en leisurebeleid.

Voorjaarsnota

Kadernotitie integraal sport en recreatiebeleid

Sportplan 2009-2012. DMO, Gemeente Amsterdam

Sportmonitor 2006+2007, O+S

Beleidsnota 'Focus op Sport'

Nota sportstimulering: 'Resultaat door samenspel'

Topsportnota: 'Koersen op resultaat'

Beleidsplan verenigingssport: 'Vereende krachten' (1998)

Sportaccommodatieplan

De Amsterdamse Sportmonitor 2006

Overzicht bespeling sportparken seizoen 2005-2006